

Ангеліна МУСІЄНКО, головний спеціаліст із питань запобігання та виявлення корупції Управління Держпраці в Кіровоградській області

Е-ДЕКЛАРУВАННЯ-2020: УРАХОВУЄМО ЗМІНИ

У «БАЛАНС-БЮДЖЕТІ», 2021, № 8, с. 16 ми почали розгляд особливостей цього горічного е-декларування з урахуванням змін у чинному законодавстві. У цій консультації акцентуємо увагу на заповненні окремих розділів декларації.

Особливості заповнення окремих розділів декларації

Уважно оберіть тип декларації та звітний період у **розд. 1** «Тип декларації та звітний період».

У **розд. 2.1** «Інформація про суб'єкта декларування» та в **розд. 2.2** «Інформація про членів сім'ї суб'єкта декларування» слід зазначити унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (далі – УНЗР) у разі його наявності.

Присвоєння УНЗР відбувається не лише під час оформлення закордонного біометричного паспорта або оновленої версії паспорта громадянина України (ID-картки), а й під час: реєстрації місця реєстрації чи місця перебування; реєстрації актів цивільного стану; за бажанням особи, якщо інформація про неї не внесено до Реєстру.

Якщо у члена сім'ї немає УНЗР або з певних міркувань він відмовляється надати відомості про нього, то суб'єкт декларування повинен обрати відповідний варіант відповіді («Не застосовується» або «Член сім'ї не надав інформацію»).

Отримувати УНЗР з метою заповнення декларації не вимагається.

Інформацію про належність до національних публічних діячів слід зазначити відповідно до Закону від 06.12.19 р. № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який визначає коло національних публічних діячів.

Відомості про віднесення до національних публічних діячів указуються лише щодо суб'єкта декларування.

Відомості про зареєстроване місце проживання суб'єкта декларування та членів його сім'ї вказуються в декларації відповідно до паспорта громадянина України, тимчасового посвідчення громадянина України, посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист.

За наявності податкового номера такі відомості відображаються в полі «Податковий номер». Якщо такого номера немає у зв'язку з нерєстрацією у ДРФОПП або якщо особа через релігійні міркування відмовилася від отримання податкового номера (і про це є відмітка в паспорті), то в полі «Податковий номер» обирається позначка «Не застосовується».

Відомості про місце роботи, посаду, тип і категорію посади суб'єкта декларування зазначаються станом на кінець звітного періоду (станом на 31 грудня).

У **розд. 3** декларації «Об'єкти нерухомості» зазначаються відомості про об'єкти, потребу декларування яких встановлено ст. 46 Закону від 14.10.14 р. № 1700-VII (далі – Закон № 1700), а саме такі, що:

- належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві власності, зокрема спільної власності, спільної сумісної власності;
- перебувають в їх володінні, оренді чи на іншому праві користування;
- є об'єктами права власності третьої особи, якщо суб'єкт декларування або член його сім'ї

отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

Не зазначаються в декларації такі відомості, якщо відповідні об'єкти належать на праві власності юридичній особі, зазначеній у п. 51 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700, а їх головне призначення – використання в госпдіяльності такої юрособи.

Слід узяти до уваги, що відповідно до абзацу третього ч. 2 ст. 46 Закону № 1700 правило щодо відображення даних про об'єкт декларування, що перебував у володінні або користуванні суб'єкта декларування або членів його сім'ї не менше половини днів протягом звітного періоду, не стосується об'єктів, які належали цим особам на праві приватної власності.

Надавати відомості про об'єкт, який належав суб'єкту декларування або члену його сім'ї на праві власності протягом не менше половини днів протягом звітного періоду, але був відчужений у звітному періоді і не належить на праві власності станом на останній день звітного періоду, у відповідному розділі декларації не потрібно.

Якщо в суб'єкта декларування чи члена сім'ї право власності на частки в одному об'єкті декларування було набуто в різний час, у полях «Дата набуття права» зазначається лише остання дата набуття такого права.

Якщо об'єкт декларування є в користуванні або у володінні суб'єкта декларування або члена сім'ї, проте належить третій особі на праві приватної власності, то в полі «Дата набуття права» зазначається дата початку фактичного користування цим майном.

Надаючи відомості про нерухомість (житловий будинок, квартиру), яка перебуває в оренді чи іншому праві користування, необхідно зазначити відомості про власника нерухомості, право користування (серед іншого і членом сім'ї).

У полі «Загальна площа (м²)» не допускаються заокруглення. Площа об'єкта нерухомості відображається відповідно до правовстановлювальних документів. Наприклад, згідно з такими доку-

ментами та з даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно площа квартири – 55,65 м². То така площа (без заокруглення) і має бути відображена в розд. 3 декларації.

Аналогічно не допускається заокруглення відомостей щодо вартості об'єкта нерухомості. Наприклад, вартість майна – 58 940 грн, і ця сума має бути вказана в декларації (не 59 000 грн чи 58 900 грн) тощо.

Обираючи відповідне значення, слід ужити максимального можливих заходів щодо недопущення внесення до декларації неправдивих даних, які НАЗК може встановити.

Приклад 1

Суб'єкт декларування в полі «Вартість на дату набуття права або за останньою грошовою оцінкою» обрав позначку «Член сім'ї не надав інформацію». Про те, що суб'єкту декларування були відомі відомості про вартість об'єкта, свідчить той факт, що земельну ділянку придбано за його згодою. Це підтверджується відповідною заявою, засвідченою приватним нотаріусом, про що зазначено в договорі купівлі-продажу.

Заповнюючи розд. 6 «Цінне рухоме майно – транспортні засоби», слід пам'ятати, що під визначення «транспортний засіб» (далі – ТЗ) підпадає широкий спектр засобів, які не обмежуються автотранспортними засобами, а включають інші самохідні машини й механізми, зокрема: легкові та вантажні автомобілі, автобуси, самохідні машини, сконструйовані на шасі автомобілі, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, причепи, напівпричепи, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, сільськогосподарська техніка (трактори, комбайни, сівалки, ґрунтообробна техніка, кормозаготівельні машини тощо), водні та повітряні судна.

ТЗ та інші самохідні машини й механізми відображаються незалежно від їх вартості.

Якщо ТЗ є власністю суб'єкта декларування й одночасно перебуває у праві користування члена його сім'ї, то в підрозд. «Тип права на цей об'єкт» зазначаються права кожної особи на такий ТЗ (власність, інше право користування, оренда). Щоб уникнути дублювання відомостей про об'єкт рухомого майна, не потрібно створювати новий запис для кожного члена сім'ї про вже зазначений ТЗ.

І якщо ТЗ перебуває на праві власності у члена сім'ї суб'єкта декларування, така інформація зазначається аналогічно.

Відомості про ТЗ, які належать суб'єкту декларування та/або членам його сім'ї на праві власності, володіння, оренди чи іншому праві користування станом на останній день звітного періоду або протягом не менше ніж половини днів протягом звітного періоду (183 дні), зазначаються незалежно від того, що:

- користування ним здійснювалося безоплатно чи платно,
- у суб'єкта декларування або/та членів сім'ї є посвідчення водія:
- було фактичне користування (керування) наявним ТЗ;
- мають місце родинні зв'язки у суб'єкта декларування та/або членами його сім'ї родинних зв'язків із власником ТЗ;
- усно або письмово вчинено правочин, на підставі якого рухоме майно – транспортні засоби перебувають у користуванні, оренді чи іншому праві користування.

Службові ТЗ, які використовуються лише для службових цілей, у декларації не зазначаються. Проте якщо службові ТЗ використовувалися для власних потреб, вони підлягають декларуванню.

Якщо ТЗ придбано за часів Радянського Союзу, то в полі «Вартість на дату набуття у власність, володіння чи користування або за останньою грошовою оцінкою» обирається позначка «Не застосовується».

Якщо ТЗ, передано іншій особі на підставі довіреності з правом розпорядження, то такий ТЗ необхідно декларувати, тому що видача довіреності не є підставою для припинення права власності особи на майно.

У полі «Ідентифікаційний номер (VIN-код, номер шасі)» слід зазначити ідентифікаційний номер ТЗ (!), якщо він наявний.

Для автомобіля слід указати ідентифікаційний номер, тобто вказаний у технічному паспорті на ТЗ номер шасі (кузова, рами).

У розд. 7 декларації «Цінні папери» зазначаються відомості про цінні папери, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї.

У цьому розділі відображаються лише ті цінні папери, які належать суб'єкту декларування та/або члену його сім'ї на праві власності станом на останній день звітного періоду. А якщо цінні папери суб'єкта декларування або члена його сім'ї передано в управління іншій особі, додатково відображаються відомості про таку особу.

У декларації зазначається кількість цінних паперів та номінальна вартість одного цінного папера. Якщо вартість сертифіката визначено в карбованцях, то в полі «Номінальна вартість цінного папера» треба обирати позначку «Не застосовується».

Відомості про наявність у суб'єкта декларування та або члена сім'ї корпоративних прав відображаються в розд. 8 «Корпоративні права» (крім тих, які вже зазначено в розд. 7 «Цінні папери»). До таких корпоративних прав належать частки (паї) у статутному (складеному) капіталі чи в будь-якому іншому еквіваленті статутного капіталу товариства, підприємства, організації, що зареєстровані в Україні або за кордоном.

Відомості про всі доходи, отримані суб'єктом декларування та/або членами його сім'ї упродовж звітного періоду, відображаються в розд. 11 «Доходи, в т. ч. подарунки».

Назви основних видів доходів можна обрати із запропонованого переліку.

Доходи, отримані протягом звітного періоду, відображаються незалежно від розміру. Винятком є подарунки у грошовій або негрошовій формі, сума яких перевищує 5 ПМ (для декларування за 2020 рік – 10 510 грн).

У позиції «Інші» поля «Вид доходу» зазначаються доходи, які не знайшли свого відображення в зазначеному переліку, а саме:

- соціальні виплати (наприклад, виплати по вагітності та пологах, виплати по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку) та субсидії лише в разі їх монетизації;
- аліменти; стипендія; виплати з профспілки тощо.

Розмір отриманих доходів відображається з урахуванням нарахованих податків і зборів.

НАЗК звертає увагу, що в разі отримання суб'єктом декларування та/або членом його сім'ї коштів у вигляді позики, кредиту або іншого фінансового зобов'язання, на підставі яких ви-

никає фінансове зобов'язання, такі кошти не підлягають декларуванню. Такі відомості про кошти, на підставі яких у суб'єкта декларування виникають фінансові зобов'язання та вартість яких перевищує 50 ПМ (для 2020 року – 105 100 грн), також мають бути зазначені у розд. 13 «Фінансові зобов'язання» декларації.

Розділ 12 «Грошові активи» заповнюється в разі, якщо сукупна вартість грошових активів перевищує 50 ПМ (для 2020 року – 105 100 грн).

Грошові активи, сукупна вартість яких не перевищує 50 ПМ, не підлягають декларуванню.

У **розд. 12.1** «Банківські та інші фінансові установи, в яких відкрито рахунки суб'єкта декларування або членів його сім'ї» слід указати всі відкриті рахунки незалежно від того, чи є на кінець звітного періоду на рахунках кошти, чи вони «нульові».

У цьому розділі можуть зазначатися рахунки, які не відображені в розд. 12.

На жаль, немає офіційних роз'яснень НАЗК стосовно заповнення деяких полів, а саме: поля «Інформація про фізичну або юридичну особу, яка має право розпоряджатися таким рахунком або має доступ до індивідуального банківського сейфу (комірки)» та поля «Інформація про фізичну або юридичну особу, яка відкрила рахунок на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї».

Яку інформацію потрібно вказувати в цих полях?

У полі «Інформація про фізичну або юридичну особу, яка має право розпоряджатися таким рахунком або має доступ до індивідуального банківського сейфу (комірки)» потрібно зазначити осіб (суб'єкта декларування, членів його сім'ї або третіх осіб), які мають право розпоряджатися рахунком/сейфом суб'єкта декларування.

У полі «Інформація про фізичну або юридичну особу, яка відкрила рахунок на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї» зазначаються відомості про особу, яка відкрила рахунки.

Приклад 2

Якщо право доступу до рахунка залишається лише за суб'єктом декларування, на якого заповнюється розділ, або якщо він сам був ініціатором відкриття рахунка(-ів), то в полі «Інформація щодо особи, якої стосується» зазначається суб'єкт декларування.

Для відображення фінансових зобов'язань суб'єкта декларування та/або членів його сім'ї у декларації передбачено **розд. 13** «Фінансові зобов'язання».

Інформація про фінансові зобов'язання зазначається лише в разі, якщо їх розмір перевищує 50 ПМ (для 2020 року – 105 100 грн).

Якщо у суб'єкта декларування та/або членів його сім'ї був вклад в Ощадбанку СРСР на певну суму в карбованцях, потім була індексація вкладів, унаслідок чого Ощадбанк України на ім'я вкладника відкрив компенсаційний рахунок, то для отримання відомостей про наявні відкриті рахунки бажано звернутися до Ощадного банку України.

У розд. 14 «Видатки та правочини суб'єкта декларування» зазначаються відомості, лише якщо розмір відповідного видатку перевищує 50 ПМ (для 2020 року – 105 100 грн), а також дані про вид правочину, якщо його предмет перевищує 50 ПМ (для 2020 року – 105 100 грн).

Видатки не сумуються, у декларації зазначається інформація про кожний окремий видаток, лише якщо він перевищує необхідний поріг декларування.

Конституційний Суд України рішенням від 27.10.20 р. № 13-р/2020 визнав неконституційними окремі положення Закону № 1700.

Так, з 30 грудня 2020 року відновлено обов'язок подавати повідомлення про суттєві зміни в майновому стані. Отже, на виконання ч. 4 ст. 52 Закону № 1700 у разі суттєвої зміни в майновому стані суб'єкта декларування: отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, що перевищує 50 ПМ (для цілей декларування 2021 року – 113 500 грн), – такий суб'єкт протягом 10-денного строку з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку зобов'язаний повідомити про це НАЗК.

Під доходом, придбаним майном та видатком слід розуміти одноразовий, а не сукупний дохід, майно чи видаток.

Такий обов'язок подавати декларацію виникає у суб'єкта декларування, який займає відповідальне та особливо відповідальне становище або займає посаду, пов'язану з високим рівнем корупційних ризиків.

Повідомлення про отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку членом сім'ї суб'єкта декларування не подається.

Якщо суб'єкт декларування потребує консультативної чи роз'яснювальної допомоги під час заповнення декларації, то він може:

- звернутися до уповноваженого підрозділу або особи з питань запобігання корупції установи, де працює. Контакти уповноважених осіб із питань запобігання корупції можна знайти за посиланням: <https://nazk.gov.ua/uk/katalog-upovnovazhenyh>;

- зателефонувати до контакт-центру НАЗК: +38 (044) 200-06-94. Консультації надаються в робочі дні з понеділка до п'ятниці з 9:00 до 18:00;
- ознайомитися з роз'ясненнями НАЗК щодо заповнення декларацій за посиланням: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/deklaruvannya>;
- отримати технічну допомогу щодо роботи з Реєстром, звернувшись за адресою: support@nazk.gov.ua або заповнивши форму зворотного зв'язку на вебсайті НАЗК.